

BYZANTSKÉ UMĚNÍ

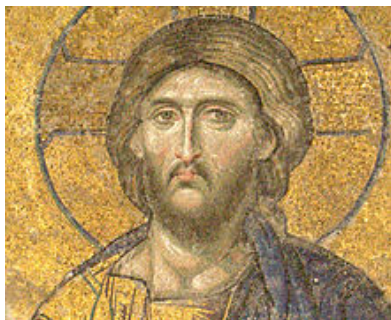

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

BYZANTSKÉ UMĚNÍ

Po rozpadu římské říše se centrum umění přesunulo do východní části říše, kde se utvořil nový státní celek – Byzanc, založená roku **330** císařem Konstantinem. Téměř tisíc let šířila vysokou kulturu, která vznikla spojením antiky s vlivem umění Orientu. Byzanc byla **centrem kultury a vzdělanosti tehdejšího civilizovaného světa**.

Byzantská architektura dosáhla vrcholu v 6. století. Typickým projevem tohoto slohu v **architektuře** mohutné křesťanské chrámy postavené na půdorysu tvaru kříže, nad jehož středem a rameny se tyčí kopule. Tehdy byl v hlavním městě byzantské říše **Konstantinopoli** vystavěn chrám **Hagia Sophia**, který je udivujícím dokladem klenební architektury. Jeho bohatě členěný prostor je nahoře uzavřen ústřední kupolí o průměru 32 m. Stěny chrámu pokrývaly pestré mozaiky.

Rozvíjí se také **knížní malba**. Knihy jsou zdobeny buď drobnými ilustracemi v textu, nebo celostránkovými obrázky

Člověk, který kreslí iluminace je **iluminátor**. Nejdříve autor napsal rukopis, jenž se potom dostal do rukou iluminátorovi.

Umění **byzantských malířů** se uplatnilo zvláště při **mozaikové výzdobě** stěn chrámů a paláců. Na dřevěné desky malovali pak výjevy ze života svatých nebo jejich podoby. Těmto obrazům říkáme **ikony** (icon = lat. obraz). Náboženským hnutím ikonoklastů (obrazoborců) v 8. a 9. století bylo mnoho ikon a mozaik zničeno. Po tomto období se byzantské malířství vzepjalo s novou silou. Ikony zaplavily celou byzantskou říši a stěny chrámů zdobily ještě bohatší a pestřejší mozaiky. Zobrazování světců mělo přísná pravidla, jimž se museli umělci podřít.

Byzantská kultura pronikla i do evropských zemí. Z Byzance byli například povoláni učenci Konstantin a Metoděj, aby šířili křesťanství a písmo v Bulharsku i ve Velkomoravské říši. Také ve stavebnictví došlo ke změnám. Původní podélný půdorys kostela se vyvinul v **pětikupolový kostel**. Nejmohutnější stavbou tohoto typu je chrám **sv. Marka v Benátkách**.

Hagia Sofia (Konstantinopol), půdorys , podélný řez

Bazilika svatého Marka (Benátky)

Typ kupolovité architektury, mozaiky, ikony, **iluminace** (knižní malba) se rozšířily nejen do Itálie (kde byla nejdůležitějším centrem byzantské kultury Ravenna), ale i do zemí Balkánu, do Rumunska a Ruska. Tam všude zapustilo byzantské umění hluboké kořeny.

))) *Doplň slova v textu:*

Byzantské umění

Po rozpadu římské říše byla založena Konstantinem Byzanc, r. . . . Tato kultura vznikla spojením a umění O . . . n . u. Typická je pro ni - **mozaiková** výzdoba chrámů –

_____ a **ikony** - _____ a **iluminace**-

_____ (doplň význam slov).

Kdo to byl iluminátor? _____

V hlavním městě byzantské říše byl postaven chrám. Vzpomeň si, jak se jmenoval?

Byzantské umění proniklo i do Evropy. Kdo byl z Byzance povolán k nám - do Velkomoravské

říše? _____

Proč byli k nám povoláni? _____

Odkazy k obrázkům a použitá literatura:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Aya_sofya.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f6/San_Vitale_Ravenna.jpg/250px-San_Vitale_Ravenna.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/79/Justinian_mosaik_ravenna.jpg/250px-Justinian_mosaik_ravenna.jpg

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b7/Hagia-Sophia-Grundriss.jpg/120px-Hagia-Sophia-Grundriss.jpg>

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/45/Hagia-Sophia-Laengsschnitt.jpg/120px-Hagia-Sophia-Laengsschnitt.jpg>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/04/Plan_of_St._Mark%27s%2C_Venice.jpg/85px-Plan_of_St._Mark%27s%2C_Venice.jpg

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/74/Mosaic-1041.jpg/220px-Mosaic-1041.jpg>

[http://en.wikipedia.org/wiki/File:HagiaSophia_DomeVerticalPano_\(pixinn.net\).jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:HagiaSophia_DomeVerticalPano_(pixinn.net).jpg)

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/bd/Byzantine_agriculture.jpg/250px-Byzantine_agriculture.jpg

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/31/Vlahernskaya.jpg/190px-Vlahernskaya.jpg>

http://www.listar.cz/obr/kristus_sinaj.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/92/Alexis_Hugo.jpg/170px-Alexis_Hugo.jpg

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/ad/Antiochie.jpg/170px-Antiochie.jpg>

http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRbv1i-MeOjgB-tWdd7i8jOOHcRKhZbjbDnwGUr2_1UScenWkjg4A

<http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRU5tfbBuG6-6EoyPEfDXOueYA4SLvd4TYCAUkbtJnyMTcxb9nqAQ>

http://t3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQ1Xz0KPqUN3eWxtFtZ9G_aTKncQ6QY5WB62wBiC4tEWmsDYpSXbw

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/32/KyрилMethod.jpg/220px-KyрилMethod.jpg>

Výtvarník, Langerová Marie, Zhoř Igor, Mladá fronta, Praha 1988